SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	24/7917
Dok.nr:	26/25948
Arkiv:	GNR-4/4
Saksbehandler:	Knut Erik Marthinussen Harjang
Dato:	14.08.2026

Lovlighetskontroll av Sortland formannskaps vedtak av 22.06.2026 i sak 067/26 - Bnr. 4,bnr. 4 - behandling av dispensasjon fra arealformål og byggegrense mot sjø i pbl. § 1-8, Sigerfjordveien 389

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 078/26	Formannskapet	17.09.2026

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Krav om lovlighetskontroll av av 11.07.2026 avvises.

Saken oversendes Statsforvalteren i Nordland for behandling.

Nye opplysninger

Formannskapet behandling - 17.09.2026 - PS-078/26

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Habilitet:
Marius Enoksen (H) har før møtet bedt om å få vurdert sin habilitet og fratrådte under behandling av habilitetsspørsmålet.

Vedtak:
Med hjemmel i forvaltningsloven § 8 annet ledd, jfr. forvaltningsloven § 6 første ledd, vedtar Formannskapet Marius Enoksen som inhabil i PS-sak 078/26

Repr. Ann Cathrin Stafseth (H) tiltrådte møtet.
Det er 8 representanter tilstede i møtet under behandling og votering av saken.

Votering:
Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 078/26 VEDTAK:
Krav om lovlighetskontroll av av 11.07.2026 avvises.

Saken oversendes Statsforvalteren i Nordland for behandling.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Saken gjelder behandling av krav om lovlighetskontroll av formannskapets vedtak av 22.06.2026 i sak PS-067/26 – Gnr. 4, bnr. 4 – behandling av dispensasjon fra arealformål og byggegrense mot sjø i pbl. § 1-8, Sigerfjordveien 389.

FAKTA I SAKEN
I møte den 22.06.2026 fattet formannskapet i Sortland følgende vedtak i sak om «Gnr. 4, bnr. 4 – behandling av dispensasjon fra arealformål og byggegrense mot sjø i pbl. § 1-8, Sigerfjordveien 389»:

«I medhold av plan- og bygningsloven (pbl.) § 19-2 innvilges søknad om dispensasjon fra arealformålet naturområde-grønnstruktur i KPA, arealformålet bruk og vern av sjø og vassdrag i kystsoneplanen, og fra plan- og bygningsloven § 1-8 for etablering av flytebrygge og utvidelse av eksisterende molo på gnr. 4, bnr. 4.

Begrunnelse:

formannskapet finner at fordelene ved dispensasjon er klart større enn ulempene når det gjelder vurderingen etter plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd. Tiltaket vil gi en tryggere og mer funksjonell adkomst til sjøen, bidra til bedre utnyttelse av eiendommens sjøtilknytning og styrke bruksmulighetene knyttet til sjøarealet. Det legges også vekt på at tiltaket er begrenset i omfang og tilpasses eksisterende molo og øvrige anlegg på eiendommen.

Formannskapet legger vekt på at eiendommen allerede er opparbeidet med bolig, naust, stø og eksisterende molo, og at tiltaket etableres i direkte tilknytning til disse. Tiltaket innebærer ikke nedbygging av et urørt strandsonemiljø, men fremstår som en naturlig videreføring av eksisterende bruk av eiendommen.

Formannskapet vurdere at ulempene knyttet til presedens er begrenset i denne konkrete saken. Dispensasjonen bygger på en individuell vurdering av de forholdene i hver sak. Videre vil tiltakets videre eksisterende være avhengig av nødvendige tillatelser etter havne- og farvannslovgivningen.

Etter en samlet vurdering finner formannskapet at hensynene det dispenseres fra ikke blir vesentlig tilsidesatt, og at fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene. Vilkårene for å gi dispensasjon etter plan- og bygningsloven § 19-2 er dermed oppfylt.»

Vedtaket bygget på forslag fremsatt i møtet av representantene fra H, Frp og SP. Kommunedirektørens innstilling i saken var at dispensasjonssøknaden skulle avslås.

Ved alternativ votering mellom kommunedirektørens innstilling og forslaget fra H, Frp og SP ble forslaget fra H, Frp og Sp enstemmig vedtatt.

Den 11.07.2026 fremsatte Toine C Sannes, Marte Marte Moen Hovlund og Christoffer Ellingsen krav om lovlighetskontroll av vedtaket.

Kravet om lovlighetskontroll er i hovedtrekk begrunnet med at

· saken ikke er forsvarlig utredet idet søknaden om dispensasjon ikke er forelagt Statsforvalteren til uttale

· saken er ikke behandlet utifra likhetsprinsippet idet formannskapet i samme møte behandlet en svært likelydende søknad i samme område og med et annet utfall.

· Saken er ikke tilstrekkelig utredet med hensyn til tiltakets betydning for sikkerheten for mindre fartøyer ved at omsøkte tiltak (flytebrygge) vil forlenge «neset» direkte ut i sjøområdet.

· Det foreligger et annet etablert tiltak, en «plattform» på nedsiden av boligen, som en ikke kan finne det er søkt. Dette må vurderes både som et eventuelt ulovlig byggverk og også som et ytterligere belastende innslag område som ikke er omtalt i saken.

· Verken tiltaket på den vestlige siden eller på østlig side er omsøkte og godkjent tiltak, og det faller utenfor statlige retningslinjer for godkjenning av tiltak i strandlinjen å bruke disse som argument for ytterligere redusert tilgjengelighet.

· Saksutredningen er mangelfull idet det ikke fremkommer at eksisterende arealplan har avsatt areal til 3 småbåthavner i Sigerfjord og det ene området ligger bare noen få hundre meter lenger vest for omsøkte tiltak.

· Begrunnelsen for dispensasjon er i hovedsak basert på private interesser og oppfyller ikke de strenge kravene med fordeler og ulemper som pbl. oppstiller for å kunne innvilge dispensasjon.

Med henvisning til ovennevnte begrunnelse kreves det i lovlighetsklagen at formannskapets vedtak blir opphevet. Det bes også om at oppsettende virkning av vedtaket til lovlighetskontrollen er avsluttet. Det vises for øvrig til lovlighetsklagen i sin helhet.

Kommunen mottok den 26.07.2026 merknader fra tiltakshaver til kravet om lovlighetskontroll. Brevet med merknader er vedlagt, men merknadene gjengis ikke her.

Administrasjonens vurderinger v/kommuneadvokaten

Det følger av kommuneloven § 27-1 første ledd at kravet om lovlighetskontroll settes fram for det organet som traff vedtaket. Hvis organet opprettholder vedtaket så skal saken sendes til Statsforvalteren.

Formannskapet har truffet vedtaket som kreves lovlighetskontrollert. Formannskapet må ta stilling til om vilkårene for behandle lovlighetsklagen er oppfylt og om vedtaket skal opprettholdes.

Generelt om lovlighetskontroll

Det følger av kommuneloven av § 27-1 at tre eller flere medlemmer av kommunestyret sammen kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Myndigheten til å foreta lovlighetskontroll av kommunale vedtak er delegert til Statsforvalteren. Ordningen med lovlighetskontroll er begrunnet i hensynet til økt rettssikkerhet, fremme tillit til forvaltningen samt å sikre faglig kvalitet på forvaltningens avgjørelser.

Krav om lovlighetskontroll skal settes fram for det organet som traff vedtaket (vedtaksorganet). Hvis organet opprettholder vedtaket, skal saken sendes til Statsforvalteren i Nordland, jf. kommuneloven § 27-1.

Et krav om lovlighetskontroll av et kommunalt vedtak må fremmes av minst tre medlemmer av kommunestyret. Videre må klagen fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet, jf. § 27-1.

Som utgangspunkt er det kun vedtak som avgjør realiteten i en sak som kan bringes inn for lovlighetskontroll. Videre er det bare de forvaltnings- og offentligrettslige sidene ved en avgjørelse som kan kontrolleres, og ikke de rent privatrettslige sidene.

Ved en lovlighetskontroll skal Statsforvalteren ta stilling til om vedtaket

a) har et lovlig innhold (materiell kompetanse)

b) er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak (personell kompetanse)

c) har blitt til på lovlig måte (prosessuell kompetanse).

Lovlighetskontrollen kan likevel begrenses til de anførsler som er tatt opp i saken, jf. § 27-3 andre ledd.

Lovlighetskontroll innebærer ikke myndighet til å treffe et nytt vedtak i saken, men bare til å oppheve kommunens vedtak dersom det er ugyldig, jf. § 27-3 fjerde ledd. Ugyldighet er betinget av at det

foreligger feil ved den materielle, personelle eller prosessuelle kompetansen. Feil ved den personelle eller prosessuelle kompetansen fører imidlertid ikke automatisk til ugyldighet. Her følges prinsippet i forvaltningsloven § 41, om at vedtaket likevel er gyldig dersom det er grunn til å tro at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Er de formelle inngangsvilkårene for å kreve lovlighetskontroll oppfylt?

Kravet om lovlighetskontroll av 11.07.2026 gjelder vedtak fattet 22.06.2026. Kravet er derved fremsatt innen fristen på tre uker.

Det er videre på det rene at vedtaket det ønskes en lovlighetskontroll av er et vedtak som kan kontrolleres etter kommuneloven § 27-1, og at lovlighetsklagen er fremsatt for det organet som traff vedtaket.

Det følger av kommuneloven § 27-1 at krav om lovlighetskontroll må fremmes av «minst tre kommunestyremedlemmer».

Lovlighetsklagen av 11.07.2026 er fremsatt av Toine C Sannes, Marte Marte Moen Hovlund og Christoffer Ellingsen.

Ved kommunestyrets vedtak i sak 079/25 av 30. oktober 2025 ble Marte Mari Moen Hovlund innvilget midlertidig fritak fra sine politiske verv til og med 31. juli 2026. Hovlund var følgelig innvilget fritak fra sitt verv som kommunestyremedlem på tidspunktet lovlighetsklagen er fremsatt.

Spørsmålet er om en person som er midlertidig fritatt fra vervet som kommunestyremedlem kan medregnes i kravet om at det må være minst tre «medlemmer av kommunestyret» for å kunne kreve lovlighetskontrollert et vedtak. jf. kommuneloven § 27-1 første ledd

Ordlyden i § 27-1 knytter retten til å kreve lovlighetskontroll til «medlemmer av kommunestyret». En kommunestyrerepresentant med midlertidig fritak er formelt sett fortsatt et valgt medlem av kommunestyret og kan derved sies å falle innunder ordlyden. På den annen side synes det vel så naturlig å forstå ordlyden «kommunestyremedlemmer» som de personer som innehar og fungerer i vervet som kommunestyremedlem på tidspunktet lovlighetskontrollen kreves. Ordlyden gir derfor liten veiledning for tolkningsspørsmålet.

Det kan videre ikke sees at spørsmålet er omtalt og behandlet verken i forarbeidene til kommuneloven § 2018[1] eller kommuneloven § 1992[2], og heller ikke i tolkningsuttalelser fra departementet eller i departementets Veileder til lovlighetskontroll.[3] Det bemerkes særskilt at det i de tilfeller som omtales i veilederen så synes disse å knytte seg til situasjoner hvor det ordinære kommunestyremedlemmet innehar vervet, dvs. ikke er innvilget midlertidig fritak fra vervet som kommunestyremedlem.

Ved innvilgelsen av midlertidig fritak etter kommuneloven § 7-9, 2.ledd. er virkningen at representanten fritas fra vervet i en nærmere bestemt periode. Det heter videre i § 7-9, 3. ledd at den folkevalgte ikke har rett til «tre inn igjen i vervet» før fritaksperioden er over. Ved midlertidig fritak skal representasjonen ivaretas av varamedlemmer etter kommunelovens regler om opprykk og innkalling.

Lovens ordning er følgelig at midlertidig fritak innebærer at den folkevalgte for en periode *trer ut av vervet*. I lovkommentaren til § 7-9 2.ledd uttales det at «Bestemmelsen gir hjemmel til å gi fritak fra vervet. I den perioden fritaket varer, har den folkevalgte ikke de rettigheter og plikter som følger med vervet.»[4] Uttalelsen gir klar støtte for at en kommunestyrerepresentant som er innvilget midlertidig fritak, i fritaksperioden ikke kan utøve retten til å kreve lovlighetskontroll.

Til dette kommer at når en representant er innvilget fritak, er det nettopp fordi vedkommende i perioden ikke skal ivareta vervet. Det vil skape uklare grenseganger og uklare situasjoner mellom representanten og det fungerende varamedlemmet om den fritatte likevel skulle kunne utøve enkelte rettigheter i fritaksperioden.

Sammenhengen i regelverket og formålsbetraktninger tilser derfor at den mest nærliggende tolkningen av kommuneloven etter mitt syn er at den fritatte representanten ikke kan benytte de særlige rettighetene som er knyttet til utøvelsen av kommunestyrevervet, herunder retten til å kreve

lovlighetskontroll, i fritaksperioden. Denne retten må i stedet anses å ligge hos de representantene som faktisk fungerer som medlemmer av kommunestyret i perioden, herunder innkalte varamedlemmer.

Kommunedirektørens vurdering er etter dette at en representant som har fått innvilget midlertidig fritak fra kommunestyret, ikke utøver vervet i fritaksperioden og derved ikke kan anses som «medlem av kommunestyret» i kommuneloven § 27-1 1.ledd sin forstand. Vedkommende vil derfor ikke kunne inngå blant de tre kommunestyremedlemmene som kan kreve lovlighetskontroll. Inngangsvilkårene for å kunne kreve lovlighetskontroll er da ikke oppfylt, og kravet må avvises.

Som nevnt foran er dette en løsning som ikke utvetydig kan utledes av ordlyden i kommuneloven § 27-1 1.ledd, og som heller ikke synes omhandlet eller avklart i tolkningsuttalelser eller kjent praksis knyttet til bestemmelsen. Det knytter seg følgelig en viss rettslig usikkerhet til tolkningsspørsmålet. Da dette er en problemstilling som kan komme opp i senere saker om lovlighetskontroll, både i Sortland og i andre kommuner, vil det være av særlig interesse å få statsforvalterens syn på problemstillingen.

Kommunedirektørens anbefaling er at formannskapet avviser kravet om lovlighetskontroll av 11.07.2026 fordi det ikke er fremsatt av tre kommunestyremedlemmer, jf. kommuneloven § 27-1. Saken vil da bli oversendt til Statsforvalteren i Nordland for behandling.

KONKLUSJON

Krav om lovlighetskontroll av av 11.07.2026 avvises.

Saken oversendes Statsforvalteren i Nordland for behandling.

[1] Prop. 46 L (2017-2018) kapittel 27 og merknader til § 27-1 i kap. 30.

[2] Ot.prp. nr. 42 (1991-1992) kapittel 11 og merknader til § 59 i kap. 18

[3] Veileder H-2299 pkt. 6.1.1.

[4] Karnov lovkommentar på Lovdata v/advokat Roald Hopsnes, note 18 til kommuneloven § 7-9.

Vedlegg:
Signert krav om lovlighetskontroll - Gnr. 4, bnr. 4 - behandling av dispensasjon fra arealformål og byggegrense mot sjø i pbl. § 1-8, Sigerfjordveien 389
E-postmelding.
Merknader til krav om lovlighetskontroll
Krav om lovlighetskontroll av Sortland formannskaps vedtak i sak 067/26
E-postmelding
Gnr. 4, bnr. 4 - behandling av dispensasjon fra arealformål og byggegrense mot sjø i pbl. § 1-8, Sigerfjordveien 389
Ett-trinns søknadsbehandling
søknad om etablering av flytebrygge på eiendom Gbnr. 4/4 i Sigerfjord
midlertidig tillatelse bev fra Sortland Havn
flere bilder
situasjonskart